

van waaruit men leefde) de Geallieerden na een geslaagde landing hun triomfantelijke intocht zouden doen?

Ontslagen zijn uit Vught de 'studenten', de April-Meistakers en nage-noeg alle gijzelaars, maar bovendien talrijke *Schutz-* en *Polizeihäftlinge*. Zij telden tezamen ca. dertienduizendvierhonderd mannen en vrouwen; van hen zijn ca. tweehonderdvijf-en-tachtig overleden, ca. driehonderdveertig omstreeks augustus '44 gefusilleerd, bijna vierduizendzevenhonderdtien naar concentratiekampen in Duitsland op transport gesteld, wellicht vierhonderd afgevoerd om elders berecht te worden en, tenslotte, enkele tientallen ontsnapt, meestal van de *Aussenkommandos* uit – onze slotsom is dat ca. zeven-duizendnegehonderddertig *Schutz-* en *Polizeihäftlinge* ontslagen zijn: bijna drie op de vijf. Ook in dit opzicht vertoont Vught een beeld dat wezenlijk van de concentratiekampen in Duitsland verschilt.

*

Evenals in Amersfoort het geval was, zaten in het *Schutzhaftlager* van Vught allerlei soorten gevangenen opgesloten: illegale werkers, 'contractbrekers' en 'weigeraars' van de arbeidsinzet, personen die naar de Engelse radio hadden geluisterd, die op verboden gebied aangetroffen waren of die de spertijd overtreden hadden, zwarthandelaren en clandestiene slachters¹, personen die de *Wehrmacht* bestolen hadden en personen die hulp geboden hadden aan onderduikers, vooral ook aan Joodse onderduikers; van die 'Jodenbegunstigers' waren evenwel, zo stond in een uit het kamp gesmokkelde brief te lezen die in januari '44 in *Het Parool* verscheen, 'de meesten' 'ordinaire parasieten die bijv. voor f 500 per maand een Jood in huis gehad hebben'² – wij zijn er geenszins zeker van dat de woorden 'de meesten' terecht gebruikt zijn. Dat neemt niet weg, dat diegenen die om bonafide redenen in het *Schutzhaftlager*-Vught belandden, vaak onaangenaam getroffen werden door het gehalte van hun medegevangenen.

¹ Er bevonden zich onder deze groepen verscheidene tientallen wier zaken in de laatste maanden van '42 door de 'SD' aan de Nederlandse justitie overgedragen waren. Het kostte de betrokken officieren van justitie veel moeite, die gevangenen uit Vught vrij te krijgen. Was dat gelukt, dan werden hun zaken soms onmiddellijk geseponoord, soms werd hun een vrijheidsstraf opgelegd, gelijk aan de tijd in detentie doorgebracht, zodat de betrokkenen meteen in vrijheid gesteld werden.

² *Het Parool*, 63 (10 jan. 1944), p. 5.